

WPROWADZENIE

Współczesne przemiany gospodarcze wpływają, w skali nie tylko globalnej, lecz także lokalnej, na funkcjonowanie przedsiębiorstw. W związku z wystąpieniem w ostatnich latach wielu nieoczekiwanych uwarunkowań, takich jak pandemia COVID-19 czy pełnoskalowa wojna w Ukrainie, przemiany te stwarzają nowe warunki działania przedsiębiorstw, przedsiębiorców oraz ich otoczenia.

W obliczu zmieniających się warunków funkcjonowania przedsiębiorstw ważne jest odpowiednie przygotowanie się do kryzysu gospodarczego. Jedną z form takiego przygotowania mogą być porozumienia przedsiębiorców. Analiza tych umów pod względem prawnym pozwala ocenić, jakie niebezpieczeństwa i profity niesie ta forma współpracy (Woroniecki).

Ważnym aspektem uwarunkowań, w których funkcjonują przedsiębiorstwa, są czynniki środowiskowe i społeczne. Mają one wpływ na zarządzanie firmą, to zaś jest ściśle połączone z obowiązującymi standardami środowiskowymi, z koniecznością wzięcia odpowiedzialności za podejmowane działania oraz z włączaniem tych kwestii do strategii biznesowych w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju i zwiększenia konkurencyjności (Britchenko).

Na funkcjonowanie przedsiębiorstw i przedsiębiorców w trudnych warunkach, np. w warunkach wojennych, oddziałuje szereg czynników. Analiza statystyczna rodzaju i sezonowości ruchu turystycznego w czasie wojny, która została przeprowadzona na przykładzie Czerniowiec w Ukrainie, pokazuje, że kwestia uwarunkowań usług turystycznych jest niezwykle złożona (Korol, Krul, Skutar).

Także w Polsce usługi turystyczne podlegają różnym uwarunkowaniom. Od dwóch dekad w naszym kraju funkcjonuje zjawisko questingu, które cieszy się dużą popularnością. Przeprowadzone badania pozwoliły zidentyfikować czynniki wpływające na satysfakcję uczestników tej metody udostępniania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (Warcholik, Pokorna, Wcisło).

Przedsiębiorcy również podlegają licznym uwarunkowaniom, m.in. trendom dotyczącym ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a także świadomości ekologicznej społeczeństwa. Zależność tę dobrze obrazuje przykład usługodawców branży kosmetycznej. Przedstawione w artykule wyniki badań przeprowadzonych wśród przedstawicieli salonów beauty w Tarnowie dotyczą decyzji związanych ze stosowaniem kosmetyków ekologicznych, a także z wdrażaniem rozwiązań bardziej przyjaznych środowisku (np. oszczędzanie zużycia wody i energii elektrycznej, unikanie plastikowych opakowań). Jednak takie decyzje często są uwarunkowane względami ekonomicznymi, dostępnością określonych produktów, wiedzą dotyczącą zasad zrównoważonego rozwoju oraz stopniem świadomości ekologicznej usługodawców (Kwiek).

Na funkcjonowanie miasta i regionu mają wpływ organizowane w nich duże wydarzenia sportowe. Analizę możliwości i korzyści, jakie niesie ze sobą tego typu impreza, przeprowadzono na przykładzie III Igrzysk Europejskich, które odbyły się latem 2023 r.

w Małopolsce i Krakowie. Wyniki zaprezentowanych badań wskazały, że szansa na zorganizowanie tak prestiżowego wydarzenia sportowego o randze międzynarodowej nie została odpowiednio wykorzystana, a gospodarze powinni lepiej przygotować się do tego typu imprezy (Kwiek, Ziółkowska-Weiss).

Stosunkowo nowym zagadnieniem dla polskich badaczy jest istnienie Makerspaces (MS) stanowiących rodzaj New Working Spaces (NWS), czyli specjalnie wyznaczonych przestrzeni pracy, które zapewniają możliwość dzielenia się wiedzą, a także budowania relacji społecznych dzięki umiejętnemu łączeniu biznesu, kultury, kreatywności, idei społeczeństwa obywatelskiego i edukacji. Przykładami Makerspaces są przestrzenie coworkingowe, Living Labs, Fablabs i Hackerpaces. W badaniach geograficznych szczególnie ważne jest ujęcie przestrzenne tego zjawiska, połączone z rozmieszczeniem i czynnikami lokalizacji Makerspaces. Uwarunkowania, które sprzyjają lokalizacji Makerspaces w Polsce, są związane przede wszystkim z dużymi ośrodkami metropolitalnymi, z ich obszarami peryferyjnymi, ze współwystępowaniem instytucji skupiających się na innowacjach, kreatywności i edukacji, a także z infrastrukturą transportową i komunikacyjną w dużych miastach. Na tworzenie się bazy Makerspaces mają również wpływ uwarunkowania społeczne, polityczne i prawne (Kapustka).

Zachęcamy Państwa do dyskusji nad zarysowaną tu problematyką, rozwijania jej we własnych badaniach, a także dzielenia się wynikami swoich prac na łamach naszego czasopisma.

Wioletta Kilar, Karolina Smętkiewicz

INTRODUCTION

The current global and local economic changes affect the functioning of companies engaged in various types of activities. Due to the emergence of many unexpected conditions in the last few years, i.e. the COVID-19 pandemic, the full-scale war in Ukraine, they create new operating conditions and determine the activities of companies, entrepreneurs and their environment.

It is important for companies to prepare for times of economic crisis, as the conditions in which they operate are changing significantly. One solution that has been explored for such times is the use of company agreements. An analysis of company agreements from a legal point of view gives an idea of the dangers and advantages of this form of cooperation (Woroniecki).

An important aspect of the context in which companies operate is the environmental and social factors that affect their management. This is closely linked to the environmental standards in place, the need to take responsibility for the actions taken, and the integration of these important issues into business strategies to ensure sustainability and increase competitiveness (Britchenko).

The functioning of companies and entrepreneurs in difficult conditions, e.g. in wartime, is influenced by a number of factors. A statistical analysis of the nature and seasonality of tourist traffic in such difficult conditions, carried out on the example of Chernivtsi in Ukraine, shows that the problem of conditions for the provision of tourist services is extremely complex (Korol, Krul, Skutar).

Tourist services in Poland are also influenced by many factors. Among tourist services, the phenomenon of queuing has been in operation for two decades and is very popular. Research conducted has identified factors influencing the satisfaction of those involved in this method of accessing cultural and natural heritage (Warcholik, Pokorna, Wcisło).

Among the determinants to which entrepreneurs are subject may be changing trends in environmental protection, sustainability and public environmental awareness itself. The example of service providers in the cosmetics industry well illustrates this. The article presents the results of a survey among representatives of beauty salons in Tarnów concerning the need for them to make decisions related to the use of ecological cosmetics or the implementation of more environmentally friendly solutions (e.g. saving water and electricity, avoiding plastic packaging). However, these decisions are often determined by economic considerations and the availability of specific products, as well as knowledge of the principles of sustainable development and the degree of ecological awareness of service providers in this industry (Kwiek).

An issue related to the 3rd European Games – a major sporting event in Lesser Poland in the summer of 2023 – is the analysis of the opportunities and benefits of this type of sporting event for the promotion of tourism in regions and cities. The results of the study show that, in the case of Lesser Poland and Kraków, the opportunity to organise such a prestigious international sporting event has not been used sufficiently,

and that the organisers should prepare themselves better for this type of event in the future in order to be able to use it to promote the region even more effectively (Kwiek, Ziółkowska-Weiss).

A relatively new topic among Polish researchers is the phenomenon of makerspaces (MS) as a type of new working spaces (NWS). These specially designated workspaces provide opportunities for collaboration and knowledge sharing with other users, as well as enabling the establishment and development of social relations in the working environment by skilfully combining issues of business, culture, creativity, ideas of civil society and education. Examples of makerspaces are coworking spaces, living labs, fab labs and hackerspaces. Geographical research is particularly important in framing this phenomenon spatially, in terms of distributing and locating makerspaces. The conditions favouring the location of makerspaces in Poland are primarily associated with large cities, but also with their suburbs, as well as with the coexistence of institutions focusing on innovation, creativity and education, and with the transport and communication infrastructure in large cities. Social, political and legal factors also play a role in determining how makerspaces are established (Kapustka).

We encourage you to discuss the research questions outlined here, develop them in your own research, and share your findings in the pages of our journal

Wioletta Kilar, Karolina Smętkiewicz